

Vet din näsa verkligen bäst? Förmodligen inte!

september 2021

Vad hände? Den 9 juni 2009 inträffade en naturgas-explosion, som förstörde en köttberedningsfabrik i Garner, North Carolina. Tre arbetare omkom när en byggnadsdel kollapsade. Fyra arbetare fick kritiska brännskador och 71 personer fördes till sjukhus. Tre brandmän utsattes för ett utsläpp av giftig, vattenfri ammoniak från anläggningens kylsystem. Ca 8.165 kg ammoniak släpptes ut och ett stort fabriksområde förstördes.

Vad gick fel? Under installationen av en ny, gaseldad varmvattenberedare i ett servicerum försökte installatören från tillverkaren av varmvattenberedaren att spola ur luften i den nya gasledningen med naturgas. Gasen, som användes för spolningen, ventilerades ut i servicerummet. En frånluftsfläkt gav viss ventilation, men det fanns ingen gasdetektor i utrymmet. Personal förlitade sig på sitt luktsinne för att avgöra när röret hade spolats rent från luft.

Vad hade man missat? Några anställda, som fanns i närheten, kände gasluk; andra kände den inte. Anställda som kände gaslukten reagerade inte, ansåg att detta var en naturlig del av att starta varmvattenberedaren. Tillverkaren och företagets anställda var inte medvetna om att spolningen skapar en farlig ansamling av naturgas i servicerummet, som översteg den lägre explosionsgränsen (LEL). I rummet fanns flera potentiella tändkällor, t.ex oklassificerade elektriska apparater, som kunde ha antänt gasen.

Visste du?

- Förmågan att känna av vissa gaser minskar när arbetare utsätts för dem över tid. Detta gäller framför allt för vätesulfid (H₂S) och merkaptan, som används för att luktsätta naturgas.
- Den naturliga förmågan hos individer att upptäcka vissa lukter kan variera och påverkas av olika faktorer, som t.ex en förkylning, influensa eller Covid.
- Arbetare, som upprepade gånger utsätts för kemikalier, kan bli sämre på att upptäcka lukter på grund av luktanpassning och luktrötthet.
- U.S. National Institute of Occupational Safety & Health (NIOSH) har gjort ett nyhetsbrev om förlorad luktförmåga. (link: <https://www.cdc.gov/niosh/docs/2021-106/>)
- Brandfarliga ångor eller gaser, som ventileras till ett slutet eller trångt utrymme, kan ansamlas och bilda ett moln av brandfarlig gas.
- Bärbara gasdetektorer är den bästa metoden för att detektera och övervaka nivån av farliga gaser. Använd korrekt detektor för den gas som finns i arean och kalibrera gasdetektorerna före användning.
- Intermittent gastest kan upptäcka en gasläcka. Kontinuerlig gastestning är emellertid det bästa sättet att övervaka en area med farliga gaser.

Vad kan du göra?

- Förlita dig aldrig på luktsinnet för att upptäcka farliga gaser – det är inte pålitligt. Om du känner av en farlig gas, lämna området och informera omedelbart din arbetsledare.
- Om spolning med en farlig gas ska göras, följ spolningsprocessen noggrant. Kontrollera att de farliga gaserna ventas till ett välventilerat område.
- Innan du bryter eller öppnar en ledning med farlig gas, gör en riskanalys eller använd rätt tillstånd för att säkerställa att alla nödvändiga säkerhetssystem är igång.
- Innan du använder en gasdetektor, kontrollera att den är kalibrerad av en behörig person för aktuell gas och följ tillverkarens instruktioner.

Använd rätt gasdetektor! Förlita dig inte på ditt luktsinne för att upptäcka riskfyllda gaser.